

UDC 547.673+547.793

SEARCH OF REGULATORS AMONG (7-CHLOROQUINOLINE-4-YLTHIO)CARBOXYLIC ACIDS AND TRIAZOLES OF ANTHRACENDIONE FOR MICROCLONAL PROPAGATION OF PLANTS

Vasyl I. Shupeniuk^{*1}, Mikhail P. Zavhorodnii², Natalia P. Derevianko², Tetyana N. Taras¹,
Tatiana Ye. Shkopynska³, Oleksandr A. Brazhko⁴, Mykola P. Matkivskiy¹

¹Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, st. Shevchenko, 57, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine

²Khortytsia National Academy, 69017, Naukove Mistechko Str., 55, Khortytsia Island, Zaporizhzhya, Ukraine

³Medical Professional College Zaporozhye State Medical University, 2V Kosmichna St., 69027 Zaporizhzhia, Ukraine

⁴Zaporizhzhya National University, Faculty of Biology, 69095, Zhukovs'ky Str. 66, Zaporizhzhya, Ukraine

Received 8 January 2023; accepted 21 February 2023; available online 25 April 2023

Abstract

The use of rhizogenesis stimulators during microclonal propagation of plants significantly increases efficiency and reduces costs. The modern direction in the design of effective non-toxic substances is molecular modeling based on known natural and synthetic compounds. An important place as synthons for development is occupied by nitrogen-containing heterocycles, in particular, pyridine, quinoline, anthracenedione. The growth-stimulating properties of (7-chloroquinoline-4-ylthio)carboxylic acids and new triazole derivatives based on anthracenedione were investigated. Lipophilicity was analyzed using the ACD-I-Labs computer program. The log P for neutral forms and the value of the distribution coefficient log D at pH = 7 for the investigated compounds were determined. Determination of the precise action of compounds *in silico* was carried out with the help of computer programs GUSAR (Germany), TEST (USA) and on the *in vitro* model of the study of progressive sperm motility. The effect on rhizogenesis was evaluated by the method of microclonal propagation of plants in the conditions of an *in vitro* microclonal laboratory of pink rose (*Rosa damascena* Mill.) explants of the Lada variety.

Keywords: microclonal reproduction; triazoles; quinoline carboxylic acids; toxicity; growth regulators.

ПОШУК РОСТРЕГУЛЯТОРІВ СЕРЕД (7-ХЛОРОХІНОЛІН-4-ІЛТІО)КАРБОНОВИХ КИСЛОТ ТА ТРИАЗОЛІВ АНТРАЦЕНДІОНУ ДЛЯ МІКРОКЛОНАЛЬНОГО РОЗМНОЖЕННЯ РОСЛИН

Василь І. Шупенюк^{*1}, Михайло П. Завгородній², Наталя П. Дерев'янок², Тетяна М. Тарас¹,
Тетяна Є. Шкопінська³, Олександр А. Бражко⁴, Микола П. Матківський¹

¹Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

²Хортицька національна академія, 69017, вул. Наукове містечко, 55, острів Хортиця, Запоріжжя, Україна

³Медичний фаховий коледж Запорізький державний медичний університет, вул. Космічна, 2В, 69027 Запоріжжя, Україна

⁴Запорізький національний університет, біологічний факультет, 69095, вул. 66, Запоріжжя, Україна

Анотація

Використання стимуляторів ризогенезу для мікроклонального розмноження рослин значно підвищує його ефективність та зменшує витрати. Сучасним напрямком у конструюванні ефективних нетоксичних речовин є молекулярне моделювання на основі відомих природних та синтетичних сполук. Важливе місце в якості синтонів для розробки займають азотовмісні гетероцикли, зокрема піридин, хінолін, антрацендіон. Досліджено рiстстимулюючі властивості (7-хлорохінолін-4-ілтiо)карбонoвих кислот та нових похідних триазолу на основі антрацендіону. Проведено аналіз ліпофільності за допомогою комп'ютерної програми ACD-I-Labs. Визначено log P для нейтральних форм та значення коефіцієнту розподілу log D за pH = 7 для досліджуваних сполук. Визначення токсичної дії сполук *in silico* проведено за допомогою комп'ютерних програм GUSAR (ФРН), TEST (США) та на моделі *in vitro* дослідження прогресивної рухливості сперматозоїдів. Вплив на ризогенезу оцінено за методом мікроклонального розмноження рослин в умовах мікроклональної лабораторії *in vitro* експлантатів троянди рожевої (*Rosa damascena* Mill.) сорту Лада.

Ключові слова: мікроклональне розмноження; триазолі; хінолінкарбонoві кислоти; токсичність; рiстрегулятори.

*Corresponding author: e-mail address: tel.: (068)882-99-16; e-mail: vasyi.shupeniuk@pnu.edu.ua

© 2023 Oles Honchar Dnipro National University;

doi: 10.15421/jchemtech.v31i1.271400

Вступ

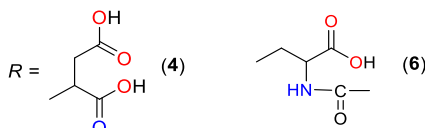
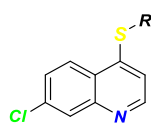
Одним із перспективних напрямків у створенні біорегуляторів для клонального мікророзмноження рослин є моделювання сполук, що поєднують у своєму складі декілька фармакофорів. Дизайн нових високоефективних і малотоксичних регуляторів росту рослин із селективними механізмами дії значною мірою ведеться серед природних та штучних сполук на основі дериватів азотовмісних гетероциклів, серед них значне місце посідає хінолін та антрацендіон [1–10]. Різноманітні похідні хіноліну та антрацендіону знаходять застосування у якості як синтонів в органічному синтезі та молекулярному дизайні, так і відомих ефективних біологічно активних сполук. Їх гетероциклічна система має високореакційні положення (2 та 4 в

хіноліні та 1, 4 в антрацендіоні), що дозволяє модифікувати молекули й одержувати нові ефективні біорегулятори [11–18].

Метою цієї роботи стало дослідження впливу (7-хлорохінолін-4-ілтію) карбонових кислот та триазолів на основі антрацендіону на ризогенез в умовах *in vitro* у експлантатів Павловнія клон 112 і троянди рожевої (*Rosa damascena* Mill.) сорту Лада та подальшу адаптацію мікророслин до умов *in vivo*; визначення дискрипторів молекулярної будови, які впливають на збільшення активності сполук, та зменшення їх токсичності.

Результати та їх обговорення

Синтез. Похідні (7-хлорохінолін-4-ілтію) карбонових кислот були отримані раніше [19–20] і наведені на схемі 1.

R = CH₂COOH (1), CH₂CH₂COOH (2), CH(COOHCH₂COOH) (3), CH₂CH(NH₂)COOH (5)

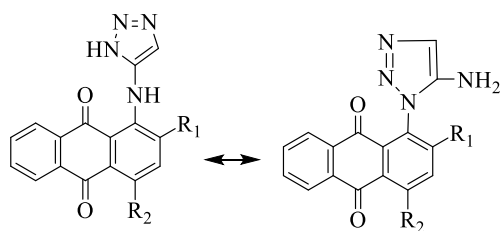
Scheme 1. The studied compounds were synthesized earlier [19-20]

Схема 1. Досліджувані сполуки синтезовані раніше [19-20]

Отримання нових похідних триазолу на основі антрацендіону проведено внутрішньою циклізацією ціанометилантрацендіонових триазенів в присутності етанолу. З цієї метою ціанометилтриазени **9** і **10** отримували діазосполученням катіонів антрацендіондіазонію **7** та **8** з 1-аміноацетонітрилом у водному

середовищі в присутності натрій ацетату і буфера (оцтова кислота). Перетворення триазенів до триазолів **11** і **12** було досягнуто за перемішування триазенів в абсолютному етанолі протягом 1–2 годин до зникнення слідів ізомерних триазолів **13** та **14** (схема 2).

Смуги поглинання (см ⁻¹)
3530-3580 (триазоловий цикл)
3100-3200 (NH)
1600-1650 (C=O)
1645 (C=C)

11 R₁ = H, R₂ = Br

12 R₁ = SO₃H, R₂ = imidazol

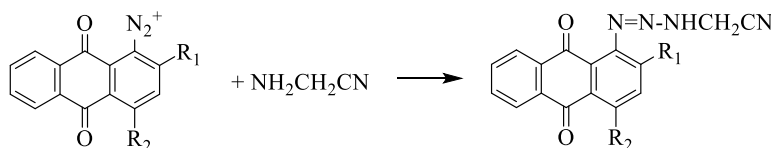
60 - 70%

13 R₁ = H, R₂ = Br

14 R₁ = SO₃H, R₂ = imidazol

imidazol

C₂H₅OH

R₁ = SO₃H, R₂ = imidazol **7**

R₁ = H, R₂ = Br **8**

9 R₁ = H, R₂ = Br

10 R₁ = SO₃H, R₂ = imidazol

Scheme 2. Synthesis of triazoles

Схема 2. Синтез триазолів

Стійкість триазолів **11** і **12** можна обґрунтувати наявністю в молекулі водневого зв'язку. ІЧ-спектри ізомерів є діагностично різними в області поглинання NH. Загалом, триазол **11** містить три смуги поглинання NH на 3410, 3320 і 3180–3240 cm^{-1} , тоді як смуги NH триазолу **13** прогнозовано з'являються на 3360–3310, 3240–3180 і 3200–3100 cm^{-1} . У випадку 2-аміноантранцендіону ситуація буде протележною через відсутність стабілізуючого фактору. Крім того, ІЧ-спектри утворених триазолів мають смугу середньої інтенсивності приблизно 1645 cm^{-1} , ймовірно, викликану коливанням зв'язку C=C в триазольному кільці. Присутність кристалізаційної води в триазолах **11** і **12** діагностували через наявність смуги в ІЧ-спектрах вище 3500 cm^{-1} . За допомогою ^1H ЯМР-спектрів визначено наявність екзоциклического протону NH, у триазолах [21], він виражений широким синглетом в діапазоні 9.30–9.70 м.ч., в той час як NH протон у кільці

спостерігається в слабшій області за 14.50–14.80 м.ч.

In silico дослідження. Для розрахунку фізико-хімічних характеристик сполук застосували ряд програмних засобів: JSDraw, OpenBabel, PaDEL-Descriptor, McQSAR, Pandoc, ACD-I-Labs [1]. Були розраховані такі молекулярні дескриптори будови: брутто-формула, елементний склад, молекулярна маса, коефіцієнт молекулярної рефракції, Log P, Log D, ClogP (Table 1). З отриманих даних можна зробити висновок, що введення у положення 7 хлору у структурі (7-хлорохінолін-4-ілтіо)карбонових кислот призводить до підвищення молярної рефракції, а у синтезованих триазолах такого підвищення не спостерігається. Ця тенденція легко пояснюється тим, що за такої зміни структури молекули збільшуються ефективні радіуси молекул, молярна маса, а відтак збільшується і молярна рефракція.

Physicochemical constants of the studied compounds

Table 1

Таблиця 1

Фізико-хімічні константи досліджених сполук

Сполуки	M_r , г/моль	log P (нейтральна форма)	log D (pH = 7)	ClogP	MR, $\text{cm}^3/\text{моль}$
1	253.27	2.38± 1.04	-1.01	2.73	63.41
2	267.73	2.67± 1.01	0.02	3.06	70.34
3	267.73	2.87± 1.02	0.01	3.04	71.68
4	311.74	2.09± 1.02	-2.14	2.03	76.92
5	282.75	1.64± 1.02	-0.06	0.47	74.12
6	324.78	1.57± 1.01	-1.46	2.21	83.75
11	448.70	2.02± 1.01	-0.07	2.12	73.01
12	436.58	2.11± 1.01	0.05	2.03	70.12

Ліпофільність (log D) є важливою характеристикою для оцінки здатності проникнення крізь біологічні мембрани клітин та стимулювати коренеутворення. Виявлено, що значення log D для досліджених сполук значно менші, ніж значення log P, і це пов'язано з врахуванням у другому випадку кислотно-основної рівноваги, в якій знаходяться в розчині досліджувані речовини. Усі досліджувані сполуки (**1–6**, **11–12**) згідно з «правилом п'яти» можуть проявити високу біологічну активність.

Токсичність. Дослідження токсичності проведено як віртуально, так і експериментально. За допомогою програм TEST (USA) і GUSAR (ФРН) проведено комп'ютерні розрахунки, які показали, що сполуки малотоксичні (Table 2). Експериментальні

дослідження токсичності сполук за методикою визначення загальної кількості сперматозоїдів з прогресивною рухливістю корелюють із віртуальними дослідженнями. Загальна кількість сперматозоїдів з прогресивною рухливістю є важливим показником токсичної дії сполук, величина якої прямо пропорційно корелює з величиною токсичної дії речовини.

Серед (7-хлорохінолін-4-ілтіо)карбонових кислот за хемометричними розрахунками та експериментальними дослідженнями найбільш токсичні сполуки мали в положенні 4 залишки оцтової та пропанової кислот, а серед триазолів – сполука, яка містила бром в положенні 4 антрацендіонового кільця. Це пов'язано зі збільшенням біодоступності більш ліпофільних сполук.

Table 2

Indicators of toxicity of the studied compounds

Таблиця 2

Показники токсичності досліджених сполук

Сполуки	Розрахунки в комп'ютерній програмі TEST (USA)	Розрахунки в комп'ютерній програмі GUSAR (Germany)	Прогресивна рухливість сперматозоїдів, %
	LD ₅₀ , mg/kg	LD ₅₀ , mg/kg	
1	352.90	715.00	29.2
2	452.69	976.41	26.5
3	610.12	758.55	21.4
4	879.47	866.04	36.0
5	386.76	308.41	39.1
6	402.42	608.21	41.4
11	1015.30	1407.00	20.0
12	421.67	707.90	30.0
Intact	-	-	37.0

Також сполуки **1-3** та **11** знижували показник прогресивної рухливості на 20–25 % порівняно з інтактом (Табл. 3). (7-Хлорохінолін-4-ілтію) карбонові кислоти, які містять в 4-му положенні залишок L-цистеїну (5) та N-ацетил-L-цистеїну (6), проявляли значно меншу токсичність і мали показник прогресивної рухливості на рівні інтакту.

Оцінка впливу на ризогенезу в умовах *in vitro*.

Найбільш відповідальним моментом клонального мікророзмноження будь-якої культури є висадка рослин у субстрат, саме на цьому етапі існує небезпека загибелі рослин-регенерантів, тому важливо отримати оптимальну кореневу систему, яка забезпечить живлення і ріст регенерантів. На живильному середовищі без гормонів МС₀ експлантати троянди рожевої (*Rosa damascena Mill*) за 28 днів не утворює коренів. За умови

висаджування рози без коренів у субстрат приживлення становило 34 % рослин, що робить виробництво нерентабельним, на відміну від випадку застосування живильних середовищ, що містили синтезовані сполуки (табл. 3). Всі досліджені сполуки впливали на ризогенез і сприяли подовженню коренів і подальшому приживленню експлантатів рослин.

Так, на живильному середовищі похідних **1-2** троянди утворює 3.7 ± 0.7 та 4.8 ± 0.6 коренів ($p < 0.001$), але середовище **2** максимально сприяло утворенню 7–8 коренів і частота ризогенезу склала 86 %. Достовірно довші корені спостерігали на середовищі **1** ($p < 0.001$), **2** ($p < 0.001$) та **12** ($p < 0.001$). Приживлення рослин на субстраті торф універсальний: пісок: вермікулит у співвідношенні 2 : 1 : 1 складало 82 %.

Table 3

Indicators of plant root formation on the 28th day of cultivation

Таблиця 3

Показники коренеутворення рослин на 28 добу культивування

Варіанти середовищ	Павловнія			Роза		
	Кількість коренів, шт.	Довжина коренів, мм	Частота ризогенезу, %	Кількість коренів, шт.	Довжина коренів, мм	Частота ризогенезу, %
МС ₀ (контроль)	0.91±0.63	2.23±0.44	68	0	0	0
1	3.50±0.21**	5.72±0.40**	86	3.81±0.62**	1.50±0.50**	82
2	4.22±0.31**	5.90±0.42**	92	4.11±0.12**	1.83±0.31**	84
3	2.30±0.71**	2.13±0.74*	73	1.95±0.70*	1.20±0.62*	66
4	3.15±0.31**	4.34±0.44**	82	3.70±0.40**	1.66±0.34**	76
5	2.33±0.54	2.61±0.81	71	2.83±0.64*	1.37±0.72*	54
6	2.58±0.80**	2.51±0.22*	76	2.93±0.60**	1.25±0.53*	56
11	2.23±0.64	2.33±0.40	70	2.00±0.50	1.03±0.40	51
12	2.43±0.57	2.53±0.50	80	2.50±0.60	1.35±0.50	60
НАА (референс-препарат)	2.75±0.41**	2.87±0.41**	77	3.8±0.6**	1.45±0.71**	74

* – Різниця статистично достовірна ($p < 0.05$), ** – ($p < 0.001$) у порівнянні з контролем (живильне середовище МС₀).

Павловнія клон 112 на живильному середовищі без гормонів ініціює мінімальну кількість та довжину коренів з усіх досліджуваних варіантів середовищ. Натомість середовища, що містили сполуки 1-2 та 4,

викликали достовірно більшу кількість коренів ($p < 0.001$), а середовища зі сполуками 1-2 мали максимальну кількість ($p < 0.001$) коренів у порівнянні з контролем (рис. 1).

Fig. 1. Pavlovnia plants clone 112 for 28 days: K- control on nutrient medium without growth regulators; with the addition of 1 and 2

Рис. 1. Рослини Павловнія клон 112 на 28 добу: К- контроль на живильному середовищі без регуляторів росту; з додаванням 1 і 2

Таким чином, сполука 2, додана у живильне середовище для ризогенезу, в обох культур сприяла достовірному збільшенню кількості та довжині коренів ($p < 0.001$) з максимальним відсотком частоти ризогенезу (рис 2).

Таким чином, сполука 2, додана у живильне середовище для ризогенезу, у обох культур сприяла достовірному збільшенню кількості та довжині коренів ($p < 0.001$) з максимальним відсотком частоти ризогенезу (рис 2).

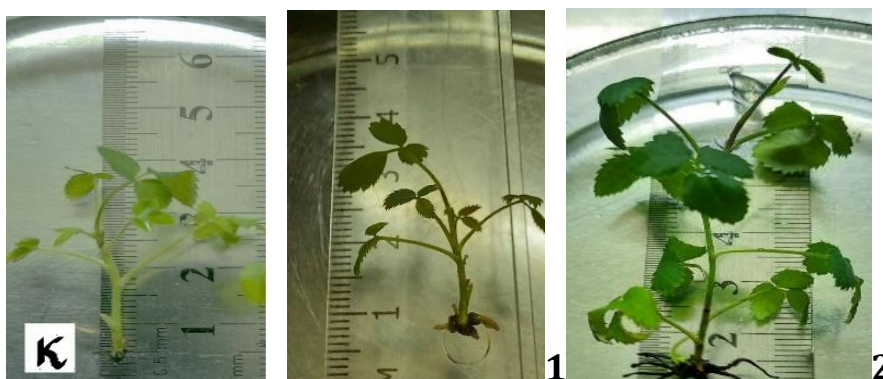

Fig. 2. *Rosa damascena* plants (28 days) on nutrient medium: K - control on nutrient medium without growth regulators; with the addition of 1 and 2

Рис. 2. Рослини *Rosa damascena* (28 доба) на живильному середовищі: К- контроль на живильному середовищі без регуляторів росту; з додаванням 1 і 2

Експериментальна частина

Для контролю перебігу реакцій та чистоти синтезованих речовин використовували метод ТШХ на пластинках (DC-Fertigfolien ALUGRAM Xtra SIL G/UV254, Germany) із застосуванням елюентів різного складу. Спектри ^1H ЯМР синтезованих сполук отримані на спектрометрі Varian Mercury-400 (400 МГц) у розчинах DMSO-d_6 та суміші $\text{DMSO-d}_6 + \text{CCl}_4$, внутрішній стандарт ТМС. Дані хромато-мас-спектрометрії отримано на вискоєфективному рідинному хроматографі Agilent 1100 Series, обладнаному діодною матрицею з мас-селективним детектором

Agilent LC\MSD SL, метод іонізації – хімічна іонізація за атмосферного тиску (APCI).

Синтез триазенів. Похідне аміну (0.015 моль) розчиняли в воді, або спирті (20 мл) охолоджували до 0–5 °C у льодяній ванні. При перемішуванні додавали сіль діоксоантраценілдіазонію 7–8 протягом 10–15 хвилин, для підтримання рН 8.0–8.5 додавали CH_3COONa та буфер (оцтову кислоту). Температуру реакційної суміші піднімали до 60 °C протягом 1 години і фільтрували. Продукти виділяли з фільтрату хлоридною кислотою, за переходу рН від 9 до 4 триазени 9–10 випадали в осад.

1-[(1E)-метилацетонітрил]триаз-1-ен-1-ол]-4-бромантрацен-9,10-діон (9). Вихід – 44 %. $T_{пл}$ 280 °C. ^1H ЯМР (DMSO-d6) δ , м.ч.: 4.10 д (2H, CH₂), 7.70–8.20 м (6H, H_{ар.}), 8.80 с (1H, NH).

1-[(1E)-метилацетонітрил]триаз-1-ен-1-ол]-4-(1H-імідазол-1-ол)-2-сульфо-9,10-діон (10). Вихід – 60 %. $T_{пл}$ 290 °C. ^1H ЯМР (DMSO-d6) δ , м.ч.: 1.07 т (6H, CH₃), 2.50–2.70 м (4H, CH₂), 3.70 д (2H, CH), 7.01–8.02 м (8H, H_{ар.}). LC-MS: m/z 436 [M + H]⁺

Синтез триазолів. Ціанометилтриазени **9** і **10** (0.005 моль) кип'ятили зі зворотним холодильником в абсолютному етанолі (50–100 мл) протягом 1–2 год. Розчин упарювали насухо у вакуумі і залишок очищали з одержанням триазолів **11** і **12** з виходом 60–70 %.

5-аміно(4-бромантрацендіон)-1,2,3-триазол (11). Вихід – 62%. $T_{пл}$ > 300 °C. ^1H ЯМР (DMSO-d6) δ , м.ч.: 6.00 с (1H, CH), 7.01–8.02 м (6H, H_{ар.}), 9.30–9.70 ш.с. (1H, NH), 14.50–14.80 ш.с. (1H, NH). ІЧ-спектр (KBr, см⁻¹): 1600–1650 (C=O), 1650 (C=N), 3100–3200 (NH), 3530–3580 (триазольне кільце). LC-MS: m/z 448 [M + H]⁺.

5-аміно(4-імідазолантрацендіон)-2-сульфо)-1,2,3-триазол (12). Вихід – 67 %. $T_{пл}$ > 300°C. ^1H ЯМР (DMSO-d6) δ , м.ч.: 6.50 с (1H, CH), 7.30–8.20 м (8H, H_{ар.}), 9.30–9.70 ш.с. (1H, NH), 14.50–14.80 ш.с. (1H, NH). ІЧ-спектр (KBr, см⁻¹): 1620–1650 (C=O), 1640 (C=N), 3150–3200 (NH), 3530–3580 (триазольне кільце). LC-MS: m/z 436 [M + H]⁺.

Оцінка токсичної дії досліджених речовин за функціональним станом сперматозоїдів чоловіків in vitro.

Для проведення дослідження токсичної дії сполук використовують нативний матеріал – еякуляти фертильних чоловіків (нормозооспермія). Для цього попередньо проводять оцінку показників стандартної спермограми за загальноприйнятими методиками відповідно до критеріїв ВООЗ [22–23]. Вимірювання проводили на аналізаторі фертильності сперми «АФС-500-2» («НПФ Біола»). Обраний еякулят аліквотують по 100 мкл, аліквоти нумерують та окремо, по черзі, додають:

До першої – фізіологічний розчин – 10 мкл (інтакт);

До другої – *Acidum ascorbinicum* (AA) в концентрації 10⁻⁶ М – 10 мкл;

До третьої – АЦЦ в концентрації 10⁻⁶ М – 10 мкл;

До четвертої – досліджувану речовину (похідна хіноліну) в концентрації 10⁻⁶ М – 10 мкл;

До п'ятої – фізіологічний розчин – 10 мкл, потім перекис водню в концентрації 200 мкМ – 0.5 мкл (контроль);

До шостої – гідроген пероксид в концентрації 200 мкМ – 0.5 мкл, потім AA в концентрації 10⁻⁶ М – 10 мкл;

До сьомої – гідроген пероксид в концентрації 200 мкМ – 0.5 мкл, потім АЦЦ в концентрації 10⁻⁶ М;

До восьмої – гідроген пероксид в концентрації 200 мкМ – 0.5 мкл, потім досліджувану речовину в концентрації 10⁻⁶ М – 10 мкл;

Отримані зразки інкубували при 37 °C протягом 2 годин. Відразу після інкубації досліджували критерії якості сперматозоїдів: концентрацію, рух, життєдіяльність. Оцінюють токсичну дію сполук за прогресивною рухливістю сперматозоїдів.

Дослідження ризогенезу. З отриманими сполуками проведено дослідження ризогенезу *in vitro*, з додаванням синтезованих сполук **1–6**, **11–12** у концентрації 1 мг/л у живильне середовище, для отримання концентрації сполук у живильному середовищі 0.0001 мг/мл. Для ризогенезу готували живильне середовище Мурасиге-Скуга [24], що містило половинну концентрацію макросолей і мікроелементів та 2 % цукрози. Сполуки додавалися перед стерилізацією живильного середовища. Контролем слугували живильні середовища без регуляторів росту (МС₀). Живильне середовище стерилізували під тиском 0.11 МПа протягом 30 хв. Експлантати культивували за температури повітря 22–24 °C з фотоперіодом 16 годин, відносній вологості повітря 65–70 % та освітленні 2.5 тис. лк. Результати фіксували на 28 добу і враховували кількість, довжину коренів, частоту ризогенезу.

Висновок

Одержано триазоли на основі похідних антрацендіону та обгрутовано стійкість їх ізомерних форм **11** і **12**. Проведено відбір сполук – лідерів для подальшого тестування потенційних стимуляторів ризогенезу для мікроклонального розмноження декоративних рослин. Досліджені сполуки виявили високу стимулюючу дію щодо ризогенезу в умовах *in vitro* у експлантатів у *Paulownia Clone 112* та у *Rosa damascena* сорт Лада. Деякі досліджені сполуки перевищували препарат порівняння – 2-(нафтален-5-ол)ацетатну кислоту на величину від 10 до 20 %. Встановлено, що найбільшими

стимуляторами ризогенезу є: **1** (2-((7-хлорохінолін-4-іл)тіо)оцтова кислота) та **2** (2-((7-хлорохінолін-4-іл)тіо)пропанова кислота). Наявність L-цистеїну, N-ацетилу в положенні 4 хінолінового циклу зменшувало активність. Введення замісників в антрацендіонове кільце суттєво не впливало на активність триазолів.

Отримані результати мають високе практичне значення для отримання та подальшого впровадження нових ефективних, малотоксичних, менш коштовних речовин для розмноження рослин в умовах мікроклонального виробництва.

References

- [1] Zavorodnii, M.; Derevianko, N.; Shkopynska, T.; Kornet, M.; Brazhko O. (2022). Influence of derivatives of 2-((6-r-quinolin-4-yl)thio)acetic acid on rhizogenesis of Paulownia clones. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*, 13(3), 213-218. <https://doi.org/10.15421/022227>
- [2] Malik, E.; Muller, C. (2016). Anthraquinones As Pharmacological Tools and Drugs. *Medicinal research reviews*. 36(4), 705–748. <https://doi.org/10.1002/med.21391>
- [3] Abu-Hashem, A. A., Abdelgawad, A. A. M., Hussein, H. A. R., Gouda, M. A. (2022). Synthetic and Reactions Routes to Tetrahydrothieno 3,2-b Quinoline Derivatives (Part IV). *Mini-Reviews in Organic Chemistry*, 19(1), 74–91. <https://doi.org/10.2174/1570193x18666210218212719>
- [4] Hassan, M. M., Alzandi, A. R. A. (2020). Synthesis, structure elucidation and plants growth promoting effects of novel quinolinyl chalcones. *Arabian Journal of Chemistry*, 13(7), 6184-6190. <https://doi.org/10.1016/j.arabjc.2020.05.024>
- [5] Metelytsia, L., Hodyna, D., Dobrodub, I., Semenyuta, I., Zavorodnii, M., Blagodatny, V., Brazhko, O. (2020). Design of (quinolin-4-ylthio)carboxylic acids as new Escherichia coli DNA gyrase B inhibitors: machine learning studies, molecular docking, synthesis and biological testing. *Computational Biology and Chemistry*, 85, 107224. <https://doi.org/10.1016/j.compbiolchem.2020.107224>
- [6] Kang, S.K., Woo, J., Cho, S., Lee, S.E., Kim, Y.K., Yoon, S.S. (2019). Synthesis of Benzo[g]quinoline Derivatives and Their Electroluminescent Properties. *Journal of Nanoscience and Nanotechnology*. 19(8), 4543-8 <https://doi.org/10.1166/jnn.2019.16687>
- [7] Koprulu, T. K., Okten, S., Atalay, V. E., Tekin, S., & Cakmak, O. (2021). Biological activity and molecular docking studies of some new quinolines as potent anticancer agents. *Medical Oncology*, 38(7), 84. <https://doi.org/10.1007/s12032-021-01530-w>
- [8] Namitha, R., Priyadarshini, G. S., & Selvi, G. (2021). Pharmacological Studies on Novel Triazino Quinolines. *Advances in Pharmacology and Pharmacy*, 9(4), 81–86. <https://doi.org/10.13189/app.2021.090401>
- [9] Stasevich, M.V.; Zvarich, V.I.; Novikov, V.P.; Zagorodnya, S.D.; Povnitsa, O.Y.; Chaika, M.A.; Nesterkina, M.V.; Kravchenko, I.A.; Druzhilovskiy, D.S.; Poroikov, V.V. (2020). 9,10-Anthraquinone Dithiocarbamates as Potential Pharmaceutical Substances with Pleiotropic Actions: Computerized Prediction of Biological Activity and Experimental Validation. *Pharm. Chem. J.*, 53, 905–913. <https://doi.org/10.1007/s11094-020-02098-x>
- [10] Shupeniuk, V.I., Taras, T.N., Sabadakh, O.P., Luchkevich, E.R., Matkivsky, N.P. (2020). Synthesis of nitrogen-containing heterocyclic compounds based on 9,10-anthraquinone derivatives. *Journal of Chemistry and Technologies*, 28(2), 122–132. [doi: 10.15421/082013](https://doi.org/10.15421/082013)
- [11] Kornet, M.M., Brazhko, O.A., Zavorodnii, M.P., Tkach, V.V., Kruglyak, O.S., de Oliveira, S.C. (2021). Electrochemical determination of antioxidant activity of new 4-thiosubstituted quinoline derivatives with potential radioprotecting properties. *Biointerface Research in Applied Chemistry*. 11(2), 9148–9156. <https://doi.org/10.33263/BRIAC112.91489156>
- [12] Shupeniuk, V., Taras, T., Sabadakh, O., Luchkevich, E., Matkivsky, M. (2021). Methods of synthesis of hydroxyanthraquinone derivatives and their biological activity. *Journal of Chemistry and Technologies*, 29(2), 219–231. [doi: 10.15421/jchemtech.v29i2.225941](https://doi.org/10.15421/jchemtech.v29i2.225941)
- [13] Shupeniuk, V., Nepalraj, A., Taras, T., Sabadakh, O., Matkivsky, M., Luchkevich, E. (2022). In-silico study of anthraquinone derivatives as probable inhibitors of COVID-19. *Journal of Chemistry and Technologies*, 30(2), 151–158. [doi: 10.15421/jchemtech.v30i2.244728](https://doi.org/10.15421/jchemtech.v30i2.244728)
- [14] Shupeniuk, V., Taras, T., Sabadakh, O., Luchkevich, E., Matkivskyi, M., Kutsyk R. (2022). Synthesis and antimicrobial activity of nitrogen-containing anthraquinone derivatives. *Iraqi Journal of Pharmaceutical Sciences* 31(2), P. 193–201. DOI: <https://doi.org/10.31351/vol31iss2pp193-201>.
- [15] Komiyama, T., Takaguchi, Y., Tsuboi, S. (2006). Synthesis of anthraquinone derivatives: Tandem Diels-Alder-decarboxylation-oxidation reaction of 3-hydroxy-2-pyrone with 1,4-naphthoquinone. *Synlett*, 1, 124-126. [doi: 10.1055/s-2005-922769](https://doi.org/10.1055/s-2005-922769)
- [16] Shupeniuk, V. I., Mamykin, S. V., Taras, T. N., Matkivskyi, M. P., Sabadakh, O. P., & Matkivskyi, O. M. (2020). Structure and Morphology of Anthraquinone Triazene Films on Silicon Substrate. *Physics and Chemistry of Solid State*, 21(1), 117–123. <https://doi.org/10.15330/pcss.21.1.117-123>
- [17] Sabadakh, O., Lozynskiy, A., Luchkevych, E., Taras, T., Vynnytska, R., Karpenko, O., Novikov, V., Lesyk R. (2018). The application of anthraquinone-based triazenes as equivalents of diazonium salts in reaction with methylene active compounds. *Phosphorus, Sulfur, and Silicon and the Related Elements*, 193, 409–414. <https://doi.org/10.1080/10426507.2018.1452236>

- [18] Zeleke, D., Eswaramoorthy, R., Belay, Z., Melaku, Y. (2020). Synthesis and Antibacterial, Antioxidant, and Molecular Docking Analysis of Some Novel Quinoline Derivatives. *Journal of Chemistry*, 1–16, <https://doi.org/10.1155/2020/1324096>.
- [19] Brazhko, O. A., Zavgorodniy, M. P., Dobrodub, I. V., Omelyanchik, L.O., Gencheva, V.I., Novosad, N.V., Brazhko, O.O., Stalemate. on utility model 60110 Ukraine, IPC (2011). Method of obtaining α -(heteryl-(thio))-succinic acid; declared u201013975, 23.1.
- [20] Brazhko, O.A., Zavgorodniy, M.P., Kornet, M.M., Lagron, A.V., Dobrodub, I.V. (2018). Synthesis and biological activity of derivatives (2-methyl(phenyl)-6-r-quinolin-4-yl-sulphonyl)carboxylic acid. *Science Review*. 7(7), 8–10.
- [21] Gilchrist, T. L., Gymer, G. E. (1974). 1,2,3-Triazoles. *Advances in Heterocyclic Chemistry*. 16, 33–85. [https://doi.org/10.1016/S0065-2725\(08\)60459-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2725(08)60459-6)
- [22] Tiuzikov, I. A. (2013). Metabolic syndrome and male infertility (literature review). *Andrology and Genital Surgery*. 2, 5–10. [doi: 10.17650/2070-9781-2013-2-7-10](https://doi.org/10.17650/2070-9781-2013-2-7-10)
- [23] Stefanov, O.V., editor. (2001). Preclinical study of drugs (methodical recommendation). Kyiv, Avitsena. Ukrainian.
- [24] Murashige T., Scoog F. (1962). A revised medium for rapid, growth and bioassays with tobacco tissue cultures. *Physiol. Plantarum*, 15(3), 473.